

YU ISSN 0027-8084
UDK 808.61./.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXXIII/3—4

БЕОГРАД
2000

Digitized by Google

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXXIII

Св. 3–4 (2000)

САДРЖАЈ

Граматика и нормативистика

- Каже се: *СЕО ПОРЕД ЊЕ*, али не и: **УСТАО ПОРЕД ЊЕ*; зашто?
(МИЛКА ИВИЋ) 185
- О граматичко-семантичким проблемима исказа *стало ми је до некога / до нечега* (ЕГОН ФЕКЕТЕ) 188
- Белешке о категорији јединичности у српском језику
(БОГДАН Л. ДАБИЋ) 198
- Репартиција и конкуренција наставака генитива множине именица женског
рода са сугласничком скупином на крају основе
(БРАНИСЛАВ ОСТОЈИЋ) 204
- Суфикс *-иста/а* у српском стандардном језику (БОЖО ЋОРИЋ) 211
- О краћењу дужина првих компонената именичких сложеница у српском
језику (СТАНИМИР РАКИЋ) 236
- Лейлици* или *леј(ј)елица*? (За чвршће критеријуме нормирања)
(МИЛАН ШИПКА) 244
- Неједнаки облици једног глагола (*жвакајти/жвајтајти*) (АСИМ ПЕЦО) 254

Лексикологија и семантика

- Експресивна лексика у најновијем омладинском жаргону и у савременом
српском језику (социolingвистички аспекти употребе и развоја)
(СТАНА РИСТИЋ) 257
- Ошћи до кумине куће* (ПРВОСЛАВ РАДИЋ) 273

Историја књижевног језика

- Настанак и структура српског књижевног језика (БРАНКИЦА ЧИГОЈА) 279

Етимологија и ономастика

- Приче* (НЕДЕЉКО БОГДАНОВИЋ) 295

Прикази

- Данко Шипка, *Основи лексикологије и сродних дисциплина*
(ДАРИНКА ГОРТАН-ПРЕМК) 301
- Правопис српскога језика – Приручник за школе*
(МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ) 307
- Иван Клајн, *Лингвистичке студије* (Партенон, Београд, 2000)
(БОРЂЕ ОТАШЕВИЋ) 318
- Ранко Бугарски, *Лица језика (социolingвистичке теме)*
(ВЛАДО ЂУКАНОВИЋ) 321

<i>Симпозиј о босанском језику и поводом њега</i> (БРАНИСЛАВ БРБОРИЋ)	326
Из савремене руске србистике (В. П. Гудков, <i>Славистика. Србистика</i> . Москва, МГУ, 1999) (СРЕТО ТАНАСИЋ)	333
О <i>Речнику</i> Милоша Московљевића (ЕГОН ФЕКЕТЕ)	338
Отворена књига (Милан Шипка, <i>Зашто се каже?</i> , Популарна лингвистика 3, ЦПЛ Београд / Прометеј, Нови Сад 1998, 272) (БРАНКИЦА ЧИГОЈА)	343
Библиографија	
Библиографија радова из морфологије и творбе речи (1950–2000) (МИЛИЦА РАДОВИЋ-ТЕШИЋ и ВЕСНА ЛОМПАР)	345
Прилози	
Видови диференцијације између говора и књижевнојезичке норме (БЛАЖО МИЛИЋЕВИЋ)	381
Нове и незабележене речи — грађа (II) (ЂОРЂЕ ОТАШЕВИЋ)	387

БОРЂЕ ОТАШЕВИЋ
(Институт за српски језик САНУ)

НОВЕ И НЕЗАБЕЛЕЖЕНЕ РЕЧИ — ГРАЂА (II)

Овде наведене речи нису забележене у Речнику САНУ, Речнику МС, *Лексикону страних речи и израза* М. Вујаклије (Просвета, Београд 1980), *Новом речнику нових речи* Ј. Ђирилова (Бата, Београд 1991) и *Речнику нових речи* И. Клајна (Матица српска, Нови Сад 1992). Клајнџев *Рјечник страних ријечи* није консултован. Примери су навођени без икаквих измена, укључујући и правописне грешке. Семантички неологизми означени су звездицом.

аквизитерство, с — Огласне новинске рубрике и даље врве од позива ... амбициознијим особама да се опробају у комерцијали, аквизитерству и разним трговачким путовањима (БН 77, 17).

андроцентрнчан, -чна, -чно — Модерна медицина и даље је опеређена митовима и предрасудама андроцентричне инспирације (БН 98–99, 40).

анти- — У случају блиских избора, они могу рачунати на реално *антиизајадно* расположење после агресије НАТО (БН 98–99, 34). Одлазак радикала био би разумљив као израз одговорности за нападку, *антинационалну* политику (БН 96, 8). Гађају ... *антирадарским* пројектиlima „харм“ и „срајк“ (БН 87, 32). Немачка и недићевска пропаганда максимално су користиле ова брутална савезничка бомбардовања за подстицање *антисавезничког* расположења (БН 97, 31). Иницијатива је дошла од Ернеста Бевина ... који је по *распаду* антихитлеровске коалиције први уочио опасност од „црвеног ветра“ (БН 93, 31).

апсорбујући, -а, -е — Испитивања ... су показала да се апсорбујући оклоп авиона оштети приликом кише (БН 93, 26).

атлантистички, -а, -о — Руси су ... својим нечињењем још више охрабрили Америку и атлантистичку Европу (БН 94, 37).

ауто-кућа, ж — Сведоци [смо] велике медијске кампање крагујевачког гиганта и припадајућих му банака и ауто кућа (БН 80, 30).

ауто-новинар, м — Према мишљењу многих специјализованих ауто-новињара широм Европе, нова [Мерцедес Бенцова] серија S добила је оригиналну дозу отмености (БН 84, 45).

ауто-отпад, м — Ауто-отпади ничу као печурке (БН 81, 19).

афористика, ж — Основна одлика афористике Александра Баљка јесте духовита мудрост (БН 77, 41).

банкомат, ж — Летос су на фасаде главних филијала [банака] накачени аутомати за новац ... Банкомат, наимае, не ради кад је празан (БН 82, 29).

бас-гитариста, м — Влада Јанковић Цет, бас-гитариста (...) Црних бисера (БН, 67, 42).

бекетовски, -а, -о — Не могу а да се не сетим једне бекетовске представе, одигране у Народном позоришту, а коју су за своје родитеље извели ученици (...) Цела те церемонија одвија [се] отприлике овако: Глас: — да ли више волиш секу или Тита? Хор: — (громогласно) Тита! (БН, 98–99, 27).

бизнисменски, -а, -о — Новоформирани (...) слој бизнисменске Србије урођене у вртлог грађанског рата, прионуо је почетком деведесетих на ужурбану „изградњу“ небројених угоститељско-трговачких објеката (БН 69, 34).

биофилност, ж — Наслов „Успон до смрти“ не делује некрофилно, већ напротив, он је израз биофилности ауторке (БН 96, 38).

бич волеј, м — Од пре неколико лета, на овим просторима све више се упражњава и одбојка на песку. Такозвани бич волеј допао се купачима и рекреативцима, а овај најмлађи олимпијски спорт све више упражњавају и „класични“ одбојкаши. (...) Стадион за бич волеј на највећем речном острву у земљи нићи ће наредног јуна (БН 97, 33).

блејковски, -а, -о — На питање зашто се тако понаша најверодостојнији одговор може пружити мисао Морисоновог омиљеног сликара Вилијама Блејка: „Пут изгреда води до палате мудрости“. Још један значајан блејковски мотив утицао је на стваралачки рукопис Џима Морисона (БН 65, 33).

бодлеровски, -а, -о — У овој данашњој поплави ружноће и прошташтва (...) још увек живи онај драгоцени слој племства (племства, дабоме у оном бодлеровском значењу те речи) у коме на један леп начин гори свест о лепоти (БН 63, 35).

борхесовски, -а, -о — Целовит човек ... зна да истинско мишљење није ... вертикала ... већ — спирала и то она борхесовска (БН 80, 34). Дан победе над фашизмом ... обележила је, рецимо, парабола борхесовске упитаности, дубине и снаге (БН 91, 9).

ботичелијевски, прил. — Наге девојчице, ботичелијевски лаке у воденој трави (БН 83, 38).

булатовићевски, -а, -о — Описи хладноће у кућама (...) достојни су (...) описима глади Кнута Хамсуна, уз обиље детаља дантеовске и садовске, или бар булатовићевске маште (БН 97, 11).

булдожерски, -а, -о — Булдожерска армада стигла [је] до самог Калемегдана (БН 83, 32).

ветробрански, -а, -о — Фронтални део новог спачека је крајње духовито решен са упечатљивим ветробранским стаклом велике шири-

не (БН 79, 47). У посуду за течност ветробранског стакла такође ваља сипати средство против замрзавања (БН 67, 47).

видео- — Промоција видео-записа позоришне представе (БН 92, 41). Видео-програм, изложени материјали и спотови изазвали су велико интересовање у Риму (БН 91, 20). У галерији Мишети у Риму приређена је видео-пројекција под називом „Дати место“ (БН 91, 20). Приказани су и инсерти видео-радова и спотова (БН 91, 20). Београђани у КБЦ-у могу погледати и пројекције видео-џинглова (БН 91, 26).

високонанпонски, -а, -о — Графитна паучинаста језгра бачена на далсководе изазвала су кратке спојеве на високонапонској мрежи (БН 90, 4).

високонаталитетан, -тна, -тно — Главни демографски проблеми са којима Југославија улази у 21. век, јесу депопулација и старење становништва на нисконаталитетним, и интензиван раст броја становника на високонаталитетним подручјима (БН 65, 26).

визуелизовати, св. и нсв. — Велике светске кинематографије ... посежу за романсијерским текстом, предлошком за сценарио који ће визуелизовати већ познату причу (БН 84, 31).

глобализовати, св. и нсв. — У глобализованом финансијском простору државе саме више нису довољно моћне (БН 95, 24).

графит-истина, ж — Руку која је исписала графит ... водио је сатирични дух ... а графит-истину да од свега овога не смемо да полудимо ... исписују социјални и егзистенцијални разлози вишег реда (БН 91, 9).

дантеовски, -а, -о — Описи хладноће у кућама ... достојни су ... описима глади Кнута Хамсуна, уз обиље детаља дантеовске и савовске, или бар булатовићевске маште (БН 97, 11).

деактивирање, с — Ни дању није било мира ... због веома јаких дстонација проузрокованих деактивирањем заосталих пројектила (БН 92, 27).

деби-албум, м — Њихов деби-албум ... једно је од класичних остварења домаћег рокенрола (БН 75, 49).

деби-сингл, м — Песме као што је „Сунчана страна улице“ (објављена тек 1973. на деби-синглу групе) (БН 75, 49).

депривилеговати, св. и нсв. — Србијански сељаци и војвођански паори ... су били депривилеговани, од диспаритета цена пољопривредних и индустријских производа до комуналног стандарда (БН 94, 34).

дискредитујући, -а, -е — Идеолошка основа и нацистички национални програм „крви и тла“ ... превише су дискредитујући за тзв. ОВК (БН 82, 32).

докапитализација, ж — Козметичка индустрија из Земуна „Далија“ ... — уз конкретну новчану докапитализацију — после приличног мењања производног програма изаћи [ће] на домаће тржиште (БН 84, 26).

дорежија, ж — Осим „дорежије“, Кугуари су, дакле, измислили и илегалну глуму (БН 67, 37).

дорежирати, св. — Глумци су позвали редитеља Пејаковића да им „дорежира“ ствар, тек неколико дана пред премијеру, кад су схватили да ту ипак нешто фали (БН 67, 37).

дочаравалац, м — Овације публице упућене ... легендарном дочаравоцу Шекспировог света Дејану Мијачу (БН 80, 38).

двонаменски, -а, -о — Прва фаза започела би градњом двонаменског моста преко Саве (БН 70, 13).

еко-година, ж — Еко-година на Палилули (БН, 76, 14).

електросистем, м — Разарање електросистема (БН 93, 10).

етно-поп, м — Ако је икада постојало нешто што би се могло назвати домаћим етно-попом ... онда је то ... музика групе С времена на време (БН 75, 49).

етно-утицај, м — Кад је реч о етно-утицајима и њиховом преламању кроз савремене форме (БН 75, 49).

евро-блок, м — Привреда евро-блока [је] посустала (БН 95, 25).

завијајући, -а, -е — Кошмарни дани испресецани завијајућим звуком зебње и равним звуком привременог олакшања (БН 90, 23).

загађујући, -а, -е — Садржај фреона и халона, загађујућих материја ..., овим [се] дејствима увећава (БН 93, 5).

здравственообразовни, -а, -о — У пет београдских основних школа примењени су здравственообразовни програми за ученике (БН 83, 17).

изумирући, -а, -е — Истински, аутентични Европљанин постао је данас, нема сумње, изумирућа врста (БН 65, 37). Веродостојни Европљанин је данас ... изумирућа врста (БН 90, 24).

инактивност, ж — Ова депресија многе доводи до потпуне инактивности, нестанка воље и способности за рад, стварање, учење, одбрану, живот (БН 94, 32).

инволвираност, ж — СПС ... [је] одређивао инволвираност у извештавању са лица места (БН 82, 15).

ино-капитал, м — Нових улагања нема, држава све теже попуњава фондове за пензије и јавни сектор, а од ино-капитала ни говора (БН 63, 27).

инструмент-табла, ж — Инструмент-табла [аутомобила] технички је веома једноставно решена и садржи само један округло брзиномер и мултимедијални компјутерски дисплеј (БН 79, 47). Унутрашњи простор [аутомобила] доживео је видљиву промену, која се највише примећује у елегантном новом облику инструмент-табле и комплетног кокпита (БН 84, 45).

интернет-издање, с — Рецепт за Србију предочен у интернет-издању Њујорк тајмса има неколико тачака (БН 93, 3).

искредитирати, св. — Народ је тај који треба да искредитира нову туру српског технолошког ... поноса (БН 80, 30).

јеховист(а), м — Од 1931. године зову се Јеховини сведоци ... То су верници који друге људе гледају као демоне или потенцијалне јеховисте (БН 84, 14).

југо-хокеј, м — Златно доба југо-хокеја било је седамдесетих (БН 82, 47).

јуловац, м. — У понашању социјалиста и јуловаца од краја бомбардовања до данас председник СПО није запазио било какав позитиван сигнал (БН 97, 9).

кабински, -а, -о — То је микроаутомобил из фолксвагена са максималном ергономијом у кабинском простору (БН 63, 47).

канцеролошки, -а, -о — Формирали смо Комисију за превентивну канцеролошку активност (БН 84, 20).

катастрофизам*, м — Распрострањени катастрофизам ауторка сматра оправданим, поготово ако размишљамо о кризи нашег друштва (БН 65, 39).

квазиемотиван, -вна, -вно — Дан жена је ... квазиемотивна, шећерлемаста ... лимунада (БН 81, 5).

кичерајски, -а, -о — Раскомадана и спаљена тела са једне и кичерајска прича младог убице са друге стране. Ужас и кичерајско објашњење, руку под руку (БН 89, 14).

кичерозаи, -зна, -зно — Толеранција према трећеразредним, кичерозним, примитивним штивима и тзв. жутој штампи и даље постоји (БН 64, 34).

коауторка, ж — Лако је на пример извесној Лаури Силбер, америчкој новинарки и коауторки књиге „Смрт Југославије“ изрећи (...) овако разложну процену (БН 97, 17).

кодовник, м — Годинама сам писао о историјској свести и њеним кодовима, то јест правио сам својеврсни историјски кодовник (БН 75, 45).

коктел-мајстор, м — Захваљујући коктелима које је научио да спрема пловећи морима, доцније је радио као бармен и коктейл-мајстор у хотелима (БН 84, 37).

колпортерство, с — Мисионарство ... је од почетка организовано кроз мисионарска предавања, трибине ... колпортерство (БН 84, 14).

комунално-стамбени, -а, -о — Све административне послове за потребе комисије обавља Градски секретаријат за комунално-стамбене послове (БН 93, 5).

кретеноидан, -дна, -дно — Све [је] испрограмирано у њиховим кретеноидним компјутерима на којима су непријатељи означени као мете (БН 90, 24).

лабиринтан, -тна, -тно — Мој амбивалентни однос према улози речи замрсио се у лавиринтно и безизлазно клупко (БН 89, 26).

мантрати*, нсв. — Када новајлија дође у просторије секте, примају га са пажњом и љубављу. Заједно се моле богу, медитирају, мантрају, певају, плешу (БН 80, 16).

мега- — Планетом управљају мундијалисти кроз мултинационалне компаније, банке, мега-концерне (БН 93, 27). Уложили [су] у монструозну, мегапланетарну ратну машинерију НАТО огроман ... новац (БН 92, 40). Дует Влада и Бајка ... београдски [је] одговор на мегауспешне Сајмона и Гарфанкла (БН 75, 49).

метро-мост, м — Пројекат за изградњу метро-моста (БН 70, 13). Дугогодишња визија о изградњи метроа у Београду ... се конкретизује ... Градски оци ... потписали су уговор ... о изradi пројекта за будући метро-мост (БН 70, 13).

микроаутомобил, м — Велико интересовање привукла је и разноврсна гама малих урбаних аутомобила, међу којима је најинтересантнији „фолксваген лупо“. То је микроаутомобил из фолксвагена са максималном ергономијом у кабинском простору (БН 63, 47).

митоисторија, ж — Историја порекла Маја Киће поистовећује [се] са митовима, тачније они имају сопствени појам историје — митоисторије (БН 82, 34).

митофилијски, -а, -о — Најновије „научно“ откриће да Пенелопа није била верна Одисеју (...) изванредан [је] пример за митоманске и митофилијске заједнице, спремне да за митске, легендарне и историјске „истине“ гину, убијају друге (БН 98–99, 35).

мото-наугичар, м — Тркачки чамац „жиле 3“ ... био [је] понос београдских мотонаугичара (БН 84, 46).

мундијалист, м — Планетом управљају мундијалисти кроз мултинационалне компаније (БН 93, 27).

надауторски, -а, -о — Почетак надауторског рада започетог романом Пројекат (БН 75, 45).

надауторство, с — Није реч о укидању ауторства ... већ о умножавању аутора и стварању надауторства уз присуство текстотеке (БН 75, 45).

надригуру, м — Псеудохиндуизам се представља плагијаторским и фалсификаторским учењима разних надригуруа (БН 82, 14).

нарко- — Европа је већ сад тежак, скоро неизлечив *нарко-болесник* (БН 89, 27). Албанија је данас нарко-Мека (БН 89, 27). Кроз Косово је дуго водио стари хероински пут, права *нарко-трансферзала*, према земљама Западне Европе (БН 89, 27).

натоист(а), м — Србија ... издржава варварску агресију модерних крсташа — натоиста (БН 92, 40).

натовец, м — Ништа нам ови натовци не могу (БН 95, 23).

натовски, -а, -о — Обе изложбе својеврстан су протест против вандалског натовског пустошења наших градова (БН 91, 30). Натовско бомбардовање је само још више погоршало односе између Срба и Албанаца (БН 92, 7). Седамдесетак дана натовске агресије (БН 96, 7). У

Скупштини Србије гласао [је] против мира и натовског бомбардовања (БН 97, 10).

неидеолошки, -а, -о — Морамo имати неидеолошко судство (БН 67, 9).

неизлазећи, -а, -е — Излазеће новине не вреди читати, а за неизлазећим не вреди кукати на професионалним трибинама и у јаловим петицијама (БН 64, 34).

неиритирајући, -а, -е — Пенелопина верност нам је била нормална, подразумевајућа као патријархалној заједници која аминује неиритирајуће клишее (БН 98–99, 35).

неоусташа, м — Схватили [су] да су Срби тек када су их неоусташе подсетиле да су Срби (БН 94, 33).

нерекултивисан, -а, -о — Неки рудници азбеста остали су нерекултивисани, незаштићени и непокривени (БН 84, 20).

нисконаталитетан, -тна, -тно — Главни демографски проблеми са којима Југославија улази у 21. век, јесу депопулација и старење становништва на нисконаталитетним, и интензиван раст броја становника на високонаталитетним подручјима (БН 65, 26).

ноктуралан, -лна, -лно — Ово сликарство ноктуралне, углавном зелено-плавe гаме наводи [нас] својим чарима на пријатна путовања по језерским дубинама (БН 83, 38).

новоиспливавши, -а, -е — Сирови полет новоиспливавших кафеџија (БН 75, 32).

нунчаку м — Нунчаку фулконтакт је традиционална јапанска борилачка вештина у којој се користе чакe, дрвене палице повезане ланцем ... Нунчаку још није уврштен у званични програм Олимпијских игара (БН 75, 55).

обездуховљеност, ж — Обездуховљеност и нада (БН 98–99, 39).

обесмишљеност, ж — Почетком деведесетих негдашњи књижевни језик офуцао се до неколико бесловесних формула (...) оличавајући (...) посвемашњу обесмишљеност нашег живљења (БН 68, 35).

обуздавач, м — Обуздавачи младости се понашају исто (БН 80, 38).

опомињући, -а, -е — Насилна смрт је увек опомињућа (БН 97, 26).

отрежњујући, -а, -е — Ово је прва књига темељног тумачења афористичке уметности ... њених отрежњујућих потенцијала (БН 77, 41).

палимпсестичан, -чна, -чно — Апарин нам приповеда своје чудне приче из несводиве палимпсестичне јединствености своје подсвести (БН 83, 38). И добар књижевни критичар требало би да се одликује таквим способностима како би могао имати освештено виђење поезије. Један палимпсестичан, сложен текст намеће озбиљном критичару обавезу готово шамполионског читања, при чему ће се послужити вештинама рестаурације и ре-евокације текста (БН 71–72, 50).

палимпсестни, -а, -о — Комплексна слика високог емотивног набоја утемељена је многозначним палимпсестним наносима (БН 83, 38).

панкелтски, -а, -о — Панкелтски покрет [је] веома жив. Келтски народ Шкотске, Бретање и делова Ниберџског полуострва залажу се за идеју стварања панкелтске државе (БН 68, 38).

паралишући, -а, -е — Еуфорија с временом, када се народ суочи са страшном стварношћу, прелази у паралишућу депресију (БН 94, 32).

пасарела, ж — Постављена је пасарела која повезује „малу“ школу са ђачком кухињом ... „Мала“ школа (од првог до четвртог разреда) и продужени боравак налазе се на једној, а фискултурна сала, библиотека и ђачка кухиња на другој страни улице ... Изградња пасареле која би повезивала одвојене школске објекте (БН 75, 21).

пасивизирајући, -а, -е — Порнографија има ... пасивизирајуће дејство ... Она се гледа и чита. Испоставља се да ми треба пасивно да уживамо (БН 83, 30).

патобиографија, ж — Однос болести и уметничког стварања, као централна тема Бркићеве књиге, намеће превасходно бављење овом књигом као својеврсном патобиографијом, биографијом у којој су најбитнији патолошки моменти (БН 69, 36).

пилот-програм, м — Пилот-програм „Београдског водовода“ потврдио очекивања (БН 81, 18).

пилот-списак, м — Већ прва зграда са овог пилот-списка ... потврдила је очекивања (БН 81, 18).

подразумевајући, -а, -е — Пенелопина верност нам је била нормална, подразумевајућа (БН 98–99, 35).

појединство, с — Људско појединство данас постаје утопљено у живо блато принуде (БН 96, 39).

поклон-пакет, м — Девојчицама и дечацима ... подељено је више од стотину поклон-пакета са играчкама, слаткишима (БН 92, 27).

полу- — Модерно обучна, али са нешто прихватљивијим стилем, као и досад — *йолуклошарски* (БН 77, 49). Радња се догађа ... у *йолунајушијеном* и *йолуразрушеном* хотелу (БН 91, 29). Чекамо струју да испечемо *йолуодмрзнуто* месо (БН 94, 14).

поособљен*, -а, -о — Готово да нема цивилизацијског таласа који на благородним медитеранским обалама није оставио свој поособљени белег (БН 65, 37).

поп-сцена, ж — Продор „акустичара“ ... на поп-сцену (БН 75, 48).

постхитлеровски, -а, -о — Бацају под ноге све међународне конвенције и повеље, као и демократске тековине постхитлеровског XX века (БН 87, 37).

постићујући, -а, -е — Колико се данас књига српских песника, романијера и есејиста преводи у средњој Европи? Одговор је постићујући (БН 65, 37).

пост- — У средњем веку таквим лицима *постморнално* одузимала се част, имање, титула (БН 97, 26). Иако сви које срећем категорично тврде да су им са престанком гранатирања у психи нестале све дотле нагомилане тегобе (...) многи проблеми тек започињу (...) О овоме, то јест о *постпиројектилским* сновима причао сам недавно (БН 97, 25). Краткотрајни стресови високог интензитета (...) често доводе до специфичног *постпиррауматског* стресног поремећаја (БН 97, 25).

поварварити, св. — Хоћу да верујем да је Европљанин бољи од поварварене Европе у којој живи (БН 65, 37).

пра- — Србе поново зближава једно топло људско *прајоверење*, словенско заједништво, солидарност и доброта људска (БН 89, 27). У линији је закопана *прасојивеност* једног цртача (БН 96, 39).

преварност, ж — Примитивизам, беспчашће, преварност, лажљивост ... само су неки атрибути које смо испробали на овим злосрећним просторима (БН 77, 41).

представљеност, ж — СПС ... [је] одређивао инволвираност у извештавању са лица места, тако да је изостала детаљна представљеност догађаја (БН 82, 15).

преседач, м — Београђани ће овог месеца моћи да купе и посебну „маркицу за преседаче“, намењену искључиво онима који купе фебруарску маркицу „Ласте“. Овакав потез [Градског саобраћајног предузећа] образложен је потребом „заштите интереса путника који живе ван зоне линија ГСП-а“ (БН 77, 16).

преструктурирање, с — Свако дело је поправљиво, подложно прерадама, преиначењима и мање-више сложеним реструктурирањима (БН 71–72, 50).

прехиспанички, -чка, -чко ÷ Данас су градови Маја напуштени, али потомци и сада ... донекле следе прехиспаничке обичаје (БН 82, 34).

припадајући, -а, -е — Сведоци [смо] велике медијске кампање крагујевачког гиганта и припадајућих му банака и ауто кућа (БН 80, 30).

припазарити, св. — Просечан грађанин морао [би] да буде у могућности да припазари технолошки понос своје државе (БН 80, 30).

причаоница, ж — Основци су се најпре окупљали у играоницама, причаоницама и радионицама (БН 83, 17).

псеудохиндуизам, м — Псеудохиндуизам се представља плагијаторским и фалсификаторским учењима разних надригура (БН 82, 14).

психобиографија, ж — Прва књига ... о Сави Шумановићу ... само начиње проблем односа болести и уметности, док друга, „Епистоларни портрет“, до те мере задире у њега да представља ... и својеврсну психобиографију (БН 69, 36).

психо- — „Змајева играоница“ замишљена је као један од стимуланса интелектуалног и *психомоторног* развоја детета (БН 97, 27). Модерна медицина учинила је да свако доба живота траје дуже. И да буде лепше. За жену је то нарочито важно и *психостимулативно* (БН

98–99, 40). Хормонска терапија фамозним естрогеном, „супстанцом женствености“, помаже да жена успори свој биолошки сат и ова биохемијска ревитализација је, истовремено, и *психотерапеутичка* јер јој даје осећај пуновредности као сексуалне партнерке (БН 98–99, 40).

рамбујеовски, -а, -о — Тамо делују одбори Српског покрета обнове, који не прихвата рамбујеовску одредбу о референдуму кроз три године (БН 96, 7).

растемељити, св. — Готово да нема „величине“, „ауторитета“ и „истине“ коју Љиљана Шоп није преиспитала, ставила на решето и страствено критичарски — растемељила (БН 96, 38).

растужујуће, прил. — Растужујуће делује да уобичајени концентрични кругови изостају (БН 77, 41).

реактуелизација, ж — Мит није прошлост и не води ка прошлости. Реактуелизација једне успомене, једног сећања јесте чињеница садашњости (БН 98–99, 35).

ревитализација, ж — Хормонска терапија фамозним естрогеном, „супстанцом женствености“, помаже да жена успори свој биолошки сат и ова биохемијска ревитализација је, истовремено, и психотерапеутска јер јој даје осећај пуновредности као сексуалне партнерке (БН 98–99, 40).

редитељка, ж — Присећали су се познате редитељке, њене ... посвећености позоришту (БН 82, 35).

реевокација, ж — Критичар [би се] морао послужити и вештинама рестаурације, и реевокације, јер свака је Апаринаова слика на неки начин иницијација у елеузинску мистерију (БН 83, 38). Један палимпсестичан, сложен текст намеће озбиљном критичару обавезу готово шамполионског читања, при чему ће се послужити вештинама рестаурације и реевокације текста (БН 71–72, 50).

реемитовати, св. и нсв. — Радио Индекс емитује ... програм од сат времена на фреквенцији Радија Б92 ... а реемитују га многе радио станице (БН 82, 15). ТВ Младеновац ... функционише као дописништво Студија Б, реемитујући његове најгледаније емисије (БН 96, 18).

рекламирач, м — На једном од овдашњих неуморних тв-канала, рекламирача жвакаћих гума (БН 80, 30).

рефлектујући, -а, -е — Ампутирани су орнаменти класицистичке фасаде галерије „Себастијан“, а уведена [је] рефлектујућа фасада (БН 83, 32).

реципроцитетни, -а, -о — Неутрални филмски гледалац вероватно би се осећао исто гледајући руску верзију „Америчке трилогије“ (да је којим реципроцитетним случајем ... било) (БН 84, 31).

рукоцмакање, с — Тог дана иначе ретке рукољубе затрпа невиђена количина театаралних ... рукоцмакања (БН 81, 5).

роштиљнијски, -а, -о — Зачета [је] акција којом су ... нападне-те летње баште подигнуте дивљом тротоарском градњом ... По први

пут се пред бахатом роштиљдијском силом појавио неки представник закона (БН 69, 34).

садовски, -а, -о — Описи хладноће у кућама (...) достојни су (...) описима глади Кнута Хамсуна, уз обиље детаља дантеовске и садовске, или бар булатовићевске маште (БН 97, 11).

само- — Ова лимузина тешка скоро две тоне успева да закочи за 37 метара ... захваљујући компјутерским *самовеншилирајућим* дисковима на сва четири точка (БН 84, 45). Женственост [је] осећање, стил, понашање, *самодоживљај* и догађај у мушким очима (БН 98–99, 40). Кад руши илузије, мономаније, мегаломанску *самооиседнујоси* и митоманије попут оне нико-као-ми, Шопова то чини са много људске љубави (БН 96, 38). Њихови самозвани и *саморуколожени* „свештеници“ немају апостолску везу са оснивачем цркве Исусом Христом (БН 82, 14). Овде је дошло до опште инверзије и до апсурдног *самосабойирања* живота (БН 77, 41). Прошао је трновит пут *самоучености* и *самоформирања* (БН 81, 26).

сановник*, м — Жена се, иначе, лоше осећа кад буде избачена из мушког сановника и кад огледало почне да нагриза њен телесни селф и нарцистичке презентације (БН 98–99, 40).

сатанизовање, с — Засигурно нисмо заслужили монструозно сатанизовање (БН 93, 27).

сателитски*, -а, -о — Формирањем једног трајног, репрезентативног сателитског насеља, покушали бисмо да ... оснажимо наду велике правих Београђана (БН 81, 23).

све- — Наравно да волим децу, али то што је мој уважени пријатељ тада протумачио као женски инстинкт или *свемајчинску* емоцију бидо је уистину нешто сасвим друго (БН 63, 31). Уместо радикалних заокрета са нужним *свеобновитељским* исходима, следиле су, по правилу, само непродуктивне персоналне промене (БН 98–99, 11).

североатлантски, -а, -о — Усвојен је стратешки концепт овог [НАТО] савеза, спреманог да чува безбедност и стабилност североатлантског региона (БН 89, 4).

сексуално, прил. — Презентовале [су] најновија научна достигнућа како да жена остане сексуално витална и после менопаузе, која се, по правилу, доживљава стресогено и трауматично (БН 98–99, 40).

сексуалнотерапеутски, прил. — Порнографија има и својих добрих страна, чак је сексуалнотерапеутски препоручљива (БН 83, 30).

селф, м — Жена се, иначе, лоше осећа кад буде избачена из мушког сановника и кад огледало почне да нагриза њен телесни селф и нарцистичке презентације (БН 98–99, 40).

смуђарка, ж — Удице су смуђарке високог врата (БН 65, 44).

снахоубица, м — Снахоубица Стила Кристофи (БН 65, 42).

социокултурни, -а, -о — „Породични клуб“ прерастао је у јединствени социокултурни пројекат (БН 83, 17).

социопатолог, м — Ратко Божовић ... социопатолог наше стварности, упорно се бави раздањивањем (БН 77, 41).

спенсеровски, -а, -о — Било да је шекспировски, спенсеровски или италијански, сонет пружа огромне могућности (БН 63, 35).

сплав-ресторан, м — Троспратни сплав-ресторан довукао [је] педесетак km узводно Дунавом у Београд (БН 75, 32).

спонзоруша, ж — Клинка је постала спонзоруша прва лига. Чужем да је јако тражена у граду, али је онај матори никоме не да (БН 77, 49).

спот-прича, ж — Ако се сложимо да је у 20. веку дошло до великог убрзања ... долазимо до одговора зашто је спот-прича доживела популарност у целом свету (БН 70, 37).

србофилија, ж — Посебну горчину изазивају они појединци којима је подршка нашој земљи и србофилија постала професија (БН 96, 34).

стаљинистички, -а, -о — Наша се земља претвара у рушевину, све зарад ... експанзије новог тоталитаризма, свирепијег од хитлеровског и стаљинистичког претходника (БН 93, 4).

стресогено, прил. — Презентовале [су] најновија научна достигнућа како да жена остане сексуално витална и после менопаузе, која се, по правилу, доживљава стресогено и трауматично (БН 98–99).

суицидност, с — Дати поверење Шешељу, значи убити себе и такве суицидности сигурно више неће бити (БН 98–99, 34).

супер- — Тиме процедура није завршена, јер ће се у другој лабораторији урадити и *суперанализа* (БН 96, 22). Тражећи музичаре за прву домаћу *супер-групу* [термин који је на светској сцени коришћен за бендове у којима су свирали појединачно веома цењени и популарни музичари: типичан пример је трио Cream — прим. аут.] (БН 90, 34). Пише у *супершајном* документу (БН 76, 45).

супституисано, прил. — Сексуалност је веома пластичан нагон и може се реализовати супституисано, може се преносити изван сексуалне жеље, а да се постигне интензитет уживања „као“ и у сексу (БН 83, 31).

сутонски, прил. — Ђуровићево опојно, сутонски равно сликарство натопљено је и дахом паганског мистицизма Словена (БН 83, 38).

суштост, ж — Ти мостови су, заправо, мостови наше суштости (БН 92, 40).

табузирање, с — Овакав приступ доприноси табузирању страниг објективног приказивања уметникове личности (БН 69, 36).

табуисати, св. и нсв. — Змија је, иначе, у Срба култна и табуисана животиња (БН 78, 41).

таксица, ж — Плаћам таксе и таксице на сваком новом шалтеру (БН 79, 36).

тепајући, -а, -е — Дубоки тепајући глас (БН 82, 39).

технолатријски, -а, -о — Висока америчка технолатријска цивилизација преобратила се у технолатријско варварство (БН 89, 27).

топлински, прил. — Осетићемо како она [платна] делују сугестивно, моћно, топлински (БН 83, 38).

точећи, -а, -е — Мајстори нису утврдили ниједан квар на „точећим местима“, али су га зато открили на одводном вентилу поред водомера (БН 81, 18).

трансромантизам, ж — Песник Ненад Грујичић (...) отеловљује онај тип песника кога би немачки романтичари назвали „лепа душа“. На овакву тврдњу нас пре свега упућује један фини трансромантизам (Новалис је, присетимо се, говорио да свет треба изнова романтизовати) који код овог песника све преосвештава (БН 63, 35).

трансромантичан, -чна, -чно — Трансромантичну поезију Ненада Грујичића која се наслања на искуство пастирског песништва (...) видим и као реакцију на естетику брут-арта, ружног у уметности (БН 63, 35).

трауматично, прил. — Презентовале [су] најновија научна достигнућа како да жена остане сексуално витална и после менопаузе, која се, по правилу, доживљава стресогено и трауматично (БН 98–99).

трулежност, ж — Катастрофа данашње Европе јесте у њеној трулежности и униформисаности лишеној сваке племените драматичности (БН 65, 37). Та спољашња трулежност Европе само је пројекција труљења које се одиграва изнутра (БН 90, 24).

унутарпородични, -а, -о — Значајни проблеми ван породице преносе се и на унутарпородичне односе (БН 97, 20).

урлаторски, -а, -о — Једногласје је укидање права на говор без којег друштвена заједница израста у урлаторску комуно (БН 89, 26).

фантастичар, м — Београдски [сликари] фантастичари (БН 83, 38).

фештица, — Под том тајном не подразумевам ни фештицу око постављања првог темеља за градњу и обнову (БН 96, 3).

фолклорац, м — Бројни проблеми на релацији аматери — општина почели су у августу, када су „фолклорци“ [КУД-а „Бранко Радичевић“] избачени из свог дома (БН 65, 29).

фолкотека, ж — Атмосфера разуларене фолкотеке (БН 80, 38).

фото-пројекат, м — Марија Вауда и Никола Пилиповић представљају фото-пројекте у којима користе текст и фотографску слику (БН 98–99, 25).

фузијски, -а, -о — Концерт фузијског бенда „Саншајн“ (БН 80, 38).

хакер*, м — Оно што су ... постигли српски хакери ... биће ... једна од најузбудљивијих прича о ратним подвизима у електронској епохи (БН 92, 11).

хакерски, -а, -о — Оно што су ... постигли српски хакери, али и небројени власници персоналних рачунара без великог хакерског умећа, биће ... једна од најузбуљивијих прича о ратним подвизима у електронској епохи (БН 92, 11).

хијератичност, ж — Злато са Апаринових слика призива ... хијератичност душевне белине, чистоте и снаге (БН 83, 38).

хиперосетљив, -а, -о — Хиперосетљиви Целан примио је све те нападе болно (БН 69, 37).

хокеј-лига, м — Београдски клубови уз војвођанске данас чине јединствену југословенску хокеј-лигу (БН 82, 47).

хорорист, м — Он је и аутор првог модерног хорор романа у нас „Накот“ ... Драгоцен је његова подршка нашим савременим хорористима (БН 79, 39).

хроничарка, ж — Политика „Политике“ заиста је победила, за сад само у глави њене хроничарке (БН 84, 31).

цигарет-ред, м — Ред је потом почео да се смањује, али је истовремено у трафици понестајало и цигарета ... Упутили [су се] према кеју, тражећи нови цигарет-ред (БН 91, 25).

чаке, ж мн. — Нунчаку фулконтакт је традиционална јапанска борилачка вештина у којој се користе чаке, дрвене палице повезане ланцем (БН 75, 55).

чеховљевски, -а, -о — Чеховљевска идеја о раду као смислу живота (БН 90, 23).

шалтер-сала, ж — У ентеријеру банке јасно се разликују два улазна вестибела ... и две шалтер-сале (БН 84, 29).

шамполионски, -а, -о — Ексцентрична и комплексна слика ... намеће обавезу готово шамполионског читања (БН 83, 38). Један палимпсестичан, сложен текст намеће озбиљном критичару обавезу готово шамполионског читања, при чему ће се послужити вештинама рестаурације и ре-евокације текста (БН 71–72, 50).

шантићевски, прил. — Овим, дабоме, не желим да шантићевски завапим: остајте овде! (БН 93, 25).

шенгенски, прил. — Пут у Румунију не представља потешкоћу. Граница је скоро „шенгенски“ пролазна (БН 63, 29).

шератонизација, ж — „Шератон“ у Кнез-Михаиловој је као наковањ на порцуланској таџици ... Шератонизација Кнез-Михаилове улице логичан је крај архитектонског терора (БН 83, 32).

шерлоковски, -а, -о — После ове његове шерлоковске „електричне вести“, нисам смео ни да је такнем руком (БН 82, 49).

шећерлемаст, -а, -о — Дан жена је ... квазиемотивна, шећерлемаста ... лимунада (БН 81, 5).

шлепација, м — Фризери и обућари, адвокати и лекари у приватним ординацијама, камионџије и шлепације, радили [су] пуном паром без обзира на бомбардовање (БН 98–99, 18).

шопинг-путовање, с — Шопинг-путовања за сваки 8. март (БН 63, 27).

штукарошки, -а, -о — Пловци су позамашни, клизећи али ипак доста мањи од робусних штукарошких (БН 65, 44). Петнаестак тешких штукарошких пловака разбацано је по води (БН 84, 48).

штукетина, ж — Једном [је] штукетина однела читав штап у воду (БН 89, 34).

СКРАЋЕНИЦЕ

ж	— именица женског рода
м	— именица мушког рода
с	— именица средњег рода
св.	— свршени глагол
нсв.	— несвршени глагол
прил.	— прилог
БН	— Београдске новине, Београд